

ମୂଷା କହିଲେ କ'ଣ ବୁଝାଯାଏ ?

ମୂଷା କହିଲେ ବିଲମ୍ବିକା ଓ ଘରମୂଷାକୁ ବୁଝାଇଥାଏ । ଧାନ ସାଇତା ସ୍ଥାନରେ ଦେଖାଯାଉଥିବା ତିନି ପ୍ରକାରର ମୂଷା ହେଲା :

- ବୁଟିଆ ମୂଷା (*Rattus rattus*)
- ନରବେ ମୂଷା ବା ସାଧାରଣ ମୂଷା (*Rattus norvegicus*) ଏବଂ
- ଗାଡୁଆ ମୂଷା (*Mus musculus*)

ସାଇତା ଗୃହରେ ମୂଷା ଦମନ କାହିଁକି ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ?

• ସାଇତା ଦ୍ରବ୍ୟ ଖାଇବା

ବଡ଼ ମୂଷା ଦୈନିକ ୨୫ ଗ୍ରାମ୍ ଖାଦ୍ୟ ଖାଉଥିବା ବେଳେ ଛୋଟ ମୂଷା ପ୍ରାୟ ୩-୪ ଗ୍ରାମ୍ ଖାଦ୍ୟ ଖାଇଥାଏ । ମୂଷାମାନେ ମଳ, ମୂତ୍ର, ଲୋମ ଓ ଜୀବାଣୁ ଦ୍ୱାରା ସାଇତା ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ପ୍ରଦୂଷିତ କରିଥାନ୍ତି । ପ୍ରଦୂଷିତ ଖାଦ୍ୟଶସ୍ୟ ମଣିଷର ବ୍ୟବହାର ଉପଯୋଗୀ ହୋଇ ନଥାଏ । ମୂଷାମାନେ ଶସ୍ୟର ଭୃଣକୁ ଖାଇ ଦେଉଥିବାରୁ ଶସ୍ୟର ଖାଦ୍ୟମୂଲ୍ୟ ହ୍ରାସ ପାଇବା ସହିତ ବିହନର ଗଜା ହେବା କ୍ଷମତା ନଷ୍ଟ ହୋଇଥାଏ ।

• ଜିନିଷ ପତ୍ର ଓ ଉପକରଣ ନଷ୍ଟ ହେବା

ମୂଷାମାନେ ତାରପୋଲିନ, ମୁଣା, ଥୋପ, ସ୍ତେୟର ଓ ସାଇତା ଗୃହକୁ (ତାର, କବାଟ) ନଷ୍ଟ କରିଥାନ୍ତି । ଏଥିଯୋଗୁଁ ବ୍ୟାଗ୍ ବା ପାତ୍ରରୁ ସାଇତା ସାମଗ୍ରୀ ବାହାରକୁ ଆସିବା, ଥାକ ମରା ହୋଇଥିବା ବସ୍ତା ପଡ଼ିଯିବା, ବିଦ୍ୟୁତ୍ ସ୍ୱାର୍ଚ୍ଚ ହୋଇ ନିଆଁ ଲାଗିବା, ସାଇତା ଗୃହ ତାରି ପାଖରେ ଜଳ ନିଷ୍କାସନ ପଥ ନଷ୍ଟ ହେବା ଆଦି ସମସ୍ୟା ଦେଖା ଯାଇଥାଏ ।

ପରିଚାଳନା ପଦ୍ଧତି

ପ୍ରତିଷେଧକ ବ୍ୟବସ୍ଥା

ମୂଷା ଉପଦ୍ରବର ପ୍ରମୁଖ କାରଣମାନ ହେଲା :

- ଯଥେଷ୍ଟ ଖାଦ୍ୟ ମିଳିବା
- ଗାତ କରିବା ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷିତ ସ୍ଥାନ ମିଳିବା
- ଲୁଚିବା ସ୍ଥାନ ରହିଥିବା
- ଉତ୍ପାଦିତ ସାମଗ୍ରୀ ପାଇପାରିବା

ସମନ୍ୱିତ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପଦ୍ଧତିରେ ଉପଯୁକ୍ତ ଭାବେ ସାଇତା ଗୃହ ପରିଚାଳନା ଓ ପ୍ରତିଷେଧକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଏହି ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରାଯାଇପାରିବ ।

ମୂଷାମାନଙ୍କୁ ଦୂରେଇ ଦେବା ପାଇଁ

ନୂତନ ଗୋଦାମ ଘର ନିର୍ମାଣବେଳେ ମୂଷା ନ ହେବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରତିଷେଧକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗ୍ରହଣ କରାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ । କବାଟ, ପବନ ଚଳାଚଳ ପାଇଁ ଥିବା ଖୋଲାସ୍ଥାନ, ଲଟା ଯୋଡ଼େଇ ସ୍ଥାନ ଏବଂ ଛାତ ଓ କାନ୍ଥ ଯୋଡ଼ି ହୋଇଥିବା ସ୍ଥାନକୁ ଭଲଭାବେ ଦେଖିବା ଦରକାର । ଗୋଦାମ ଘରେ କ୍ଷତ ହେଲେ ତତ୍ତ୍ୱେବେଳେ ମରାମତି କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ବିଶେଷ କରି କବାଟକୁ ଜରୁରୀ ଭାବେ ମରାମତି କରିବା ଉଚିତ୍ ।

ଗୋଦାମ ଘରର ପରିଚ୍ଛନ୍ନତା ଓ ବୈଷୟିକ ମାନଦଣ୍ଡ

- ସାଇତା ଗୃହକୁ ପରିଷ୍କାର ରଖନ୍ତୁ । ତଳେ ଶସ୍ୟ ପଡ଼ିଥିଲେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସଫା କରନ୍ତୁ । ଧାନ ବସ୍ତାକୁ ଭାଙ୍ଗି ଉପରେ ଥାକ ଥାକ କରି ରଖନ୍ତୁ । ଏହାର ତାରି ପାଖରେ ୧ ମିଟରର ଫାଙ୍କା ସ୍ଥାନ ରହିଥିବା ଆବଶ୍ୟକ ।
- ଖାଲି ଅଖା, ପୁରୁଣା ଅଖା ବା ଧୂଳି ସୃଷ୍ଟିକାରୀ ଉପକରଣକୁ ଭାଙ୍ଗି ଉପରେ ରଖନ୍ତୁ । ସମ୍ଭବ ହେଲେ ଏହାକୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ଘରେ ସାଇତି ରଖନ୍ତୁ ।
- ଗୋଦାମ ଘରେ ଆବର୍ଜନା ରଖନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଫଳରେ ଲୁଚିବା ପାଇଁ ମୂଷାମାନଙ୍କୁ ଜାଗା ମିଳିବ ନାହିଁ । ଆବର୍ଜନାକୁ ପୋଡ଼ି ଦିଅନ୍ତୁ ବା ପୋତି ଦିଅନ୍ତୁ ।
- ଗୋଦାମ ତାରି ପାଖରେ ଘାସ ସଫା କରିଦେଲେ ମୂଷାମାନେ ଲୁଚିବା ପାଇଁ ସ୍ଥାନ ମିଳିବ ନାହିଁ । ମୂଷାମାନେ ଖୋଲା ସ୍ଥାନରେ ଚଳାବୁଲାଇ କରିବାକୁ ପସନ୍ଦ କରନ୍ତି ନାହିଁ ।
- ଗୋଦାମ ପାଖରେ ପାଣି ଜମିବାକୁ ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ । ବର୍ଷା ପାଣି ନିଷ୍କାସନ ହେବା ପାଇଁ ଉପଯୁକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିବା ଦରକାର । ପାଣି ଜମି ରହିଲେ ମୂଷାମାନେ ଏହାକୁ ପିଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବହାର କରିଥାନ୍ତି ।

ଅଧିକ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଦେଖନ୍ତୁ :

ଧାନ ଫସଲ ପଦ୍ଧତି ଆଧାରିତ ଜ୍ଞାନ ଭଣ୍ଡାର www.rkbodisha.in

ଓଡ଼ିଶାରେ ଧାନ ଆଧାରିତ ଫସଲ ପଦ୍ଧତିର ଉତ୍ପାଦିକତା ବୃଦ୍ଧି ଏବଂ କୃଷକଙ୍କ ଆୟ ବୃଦ୍ଧି

Website: www.rkbodisha.in , Email: contact@rkbodisha.in

